

עת"א 64027/05/16 - היועץ המשפטי לממשלה נגד ועדת השחרורים במקום מושבה בכלא "אשל", ארמונד מיארה

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

בפני כב' הנשיא יוסף אלון, אב"ד עת"א 64027-05-16

כב' ס. הנשיא רויטל יפה-כ"ץ

כב' השופט אריאל ואגו

העותר:

היועץ המשפטי לממשלה
באמצעות עו"ד שולי רוטשילד, פמ"ד - פלילי

נגד

המשיבים:

1. ועדת השחרורים במקום מושבה בכלא "אשל"
 2. ארמונד מיארה
- על ידי ב"כ עו"ד רפי ליטן

פסק דין

העתירה שבפנינו מופנית כנגד החלטת ועדת השחרורים (היא המשיבה 1, להלן: "ועדת השחרורים" או "הוועדה") לשחרר את המשיב 2 (להלן: "המשיב") שחרור מוקדם על-תנאי.

המשיב נדון לעונש מאסר של 6 שנים, בגין ביצוע שורה ארוכה של עבירות אותן עבר במסגרת ניהול ארגון פשיעה. בחלוף שני שליש מתקופת מאסרו, פנה המשיב אל ועדת השחרורים בבקשה לשחרור מוקדם על תנאי. בדיון הראשון, מיום 14/01/2016, דחתה הוועדה את המשך הדיון בעניינו של המשיב למשך ארבעה חודשים כדי לבחון התנהגותו והשתלבותו בהליך טיפולי בכלא, ובדיון מיום 25/05/16, נעתרה הוועדה לבקשה, והורתה על שחרורו המוקדם של המשיב מהמאסר.

הוועדה ציינה בהחלטתה, כי נוכח השתלבותו של המשיב בתוכניות משקמות בבית הסוהר; שהייתו באגף נ"ס והעסקתו כאסיר חולייה; העדר עבירות משמעת; בדיקות שתן נקיות; והכנת תכנית שיקום בפיקוח רש"א, הכוללת מעבר "מדלת לדלת" לקהילת "רטורנו" לתקופה של 9 חודשים ולאחריה השתלבות אפשרית בהוסטל, יש להורות על שחרורו המוקדם של המשיב, למרות ששחרר בעבר, יותר מפעם אחת, על-תנאי. הוועדה נימקה החלטתה בכך, שתקופת המאסר האחרונה שבה נאסר המשיב (משנת 2012), "נוצלה על ידו לצורך השתלבות בהליכי שיקום, דבר שלא עשה בעבר" וכי במידה ויעמוד בתכנית השיקום ב"רטורנו", ישוחרר המשיב, לאחר מכן, להוסטל, וימשיך ויעמוד בפיקוח

רש"א עד למועד שחרורו המלא (18/03/2018).

ב"כ העותר טענה, כי החלטת הוועדה שגויה ובלתי סבירה, ועל כן דינה להתבטל. לעמדתה, ההחלטה ניתנה בהתעלמות מוחלטת מהמידע המודיעיני אודות המשיב; ניתנה בהתעלמות מוחלטת מחומרת העבירות בעטיין נידון המשיב למאסר, ומהמסוכנות הנלמדת מעבירות אלה; ניתנה בהתעלמות מוחלטת מהרשעותיו הקודמות, ותוך שלא ניתן משקל ראוי לעובדה, כי בעבר שוחרר המשיב ארבע פעמים שחרור מוקדם על תנאי, מתוך חמשת המאסרים שנגזרו עליו. עוד ציינה ב"כ העותר, כי אין בהצהרותיו של העותר, כי קץ בחיי הפשע, משום חידוש, שכן הצהרות דומות נתן גם בעבר, בטרם שוחרר שחרור מוקדם ממאסרו הקודם, בשנת 2006, וחרף זאת לא הפסיק לבצע עבירות פליליות חמורות ביותר.

לעומתה, סמך ב"כ המשיב ידיו על החלטת הוועדה, וטען, כי המדובר בהחלטה סבירה וראויה, שאין להתערב בה. לדבריו, כל הנתונים שהובאו במסגרת העתירה, הובאו גם בפני הוועדה, אשר שקלה את כולם ומצאה, בהתאם לשיקול הדעת שניתן לה, כי המשיב ראוי לשחרור. אכן, המשיב נדון בגין עבירות שנעברו במסגרת ארגון פשיעה, אולם, לדבריו, בתי המשפט שחררו בעבר אסירים אשר השתייכו לארגוני פשיעה, ואף כאלה שהורשעו בניהולם, כך שלא מדובר בהחלטה בלתי סבירה, או חריגה, בעניינו של המשיב (ב"כ המשיב הפנה לפסיקה בעניין זה, ובין היתר לעת"א [נצרת] 36382-07-11, עת"א [נצרת] 56512-12-15, עע"א [נצרת] 353/09 ועת"א [נצרת] 62185-12-13). ואכן, המשיב שוחרר שחרור מוקדם על תנאי בעבר, בארבעה מתוך חמשת מאסריו הקודמים, אלא שהשחרור הראשון היה לפני 36 שנה, בעת שהמשיב היה כבן 19; לאחר מכן שוחרר פעמיים נוספות, כאשר שחרורו השלישי היה לפני 20 שנה, וכאשר כל השחרורים הסתכמו בחודשים ספורים בלבד. השחרור המוקדם ממאסר הרלוונטי היחידי, לדבריו, הוא השחרור המוקדם הרביעי, אלא שגם שחרור זה היה לפני 10 שנים, ובמסגרתו שוחרר המשיב ללא תכנית של ממש, גם אם שוחרר בפיקוח רש"א.

ב"כ המשיב התרעם על כך, שהמדינה טוענת למסוכנותו של המשיב בעתירה שבפנינו, בעוד שבמסגרת הטיעונים לעונש, בעת שהמדינה ניסתה לשכנע את בית המשפט לכבד את הסדר הטיעון, הדגיש התובע את עובדה שאלמנט האלימות בכתב האישום, כמו גם אלמנט ההתארגנות, תוקנו לרמה נמוכה.

עוד התרעם ב"כ המשיב על כך, שהמדינה הגישה שורה ארוכה של מידעים בניסיון לטעון, כי התנהגותו של המשיב בכלא אינה ראויה, וזאת למרות שלו התנהגותו בכלא אכן הייתה שלילית וכוחנית כנטען, לא היה מסווג כאסיר חוליה המסתובב באופן חופשי בין התאים, ומחלק אוכל לאסירים האחרים.

לעמדת ב"כ המשיב, האינטרס הציבורי מחייב דווקא שחרורו של המשיב, אשר לאורך שנים ארוכות לא הצליח לעשות שינוי בחייו, עד למאסרו האחרון, במהלכו הבין, כי הדרך בה פעל עד כה, היינו, חיי העבריינות, אינה הדרך הראויה.

המשיב פנה אף הוא לביהמ"ש וציין, כי נפל לסמים בהיותו כבן ארבע עשרה, בילה מרבית חייו כבוגר בין כותלי הכלא, ורק בשנת 2004, עת שוחרר ממאסרו הקודם, הפסיק להשתמש בסמים, אך **"האופי שלי נשאר אותו דבר... הפסקתי עם הסמים ואני עדיין בבעיה..."**. רק עתה הבין, כי התנהלותו, לאורך כל חייו, לא הייתה ראויה וכי הוא זקוק לטיפול, אשר ידריך אותו לחיות חיים נורמטיביים שלא במסגרת הכלא. לדבריו, השתתף במסגרת המאסר בכל

הקבוצות האפשריות; התגרש מאשתו הקודמת ונישא לאישה חדשה ולהם בן משותף כבן שנתיים, ועשה שינוי בחייו. ביחד עם רש"א הוחלט, כי עליו להיקלט, עם שחרורו, במקום סגור כדי ללמד אותו איך לצאת מהחיים אותם ידע עד כה, והוא עתה לתת לו הזדמנות אחרונה זו לשקם עצמו.

לאחר ששמענו את הצדדים, ועיינו בהחלטת הוועדה ובמסמכים שהוצגו בפניה ובפנינו, באנו לכלל דעה, כי החלטת הוועדה חורגת ממתחם הסבירות, ודינה להתבטל.

בהתאם להוראות ס' 3 לחוק שחרור על תנאי ממאסר, תשס"א-2001 (להלן: "החוק"), שחרורו המוקדם של אסיר ממאסר מותנה בהתקיימותם של שני תנאים מצטברים: האחד, כי האסיר ראוי לשחרור על תנאי, דהיינו - כי תיבחן התנהגותו של האסיר בכלא ותימצא ראויה, ובכלל זה תיבחן נכונותו להשתקם ולהיטיב דרכיו, גם במהלך מאסרו ולא רק לאחר שחרורו; והשני, כי אין בשחרורו של האסיר כדי לסכן את שלום הציבור, דהיינו - כי ייבחן האינטרס הציבורי, לפיו שחרורו המוקדם של האסיר לא יסכנו. נקבע, כי אין לאסיר זכות קנויה לשחרור על תנאי מנשיאת יתרת תקופת מאסרו, וכי עליו מוטל הנטל לשכנע, כי הוא ראוי לשחרור על תנאי בשל שני התנאים המצטברים הנ"ל. החוק גם מתווה שורה ארוכה של שיקולים פרטניים שעל הוועדה לשקול בבואה להכריע בשאלת התאמתו של אסיר לשחרור על תנאי. כך נקבע בסעיף 9 לחוק, כי על הוועדה לשקול, בין השאר, את אופי העבירה שעבר האסיר ואורך תקופת המאסר שנגזר עליו; הרשעותיו הקודמות של האסיר והרקע להן; החלטות קודמות בעניינו, לרבות שחרורים קודמים על תנאי; התנהגותו של האסיר במהלך המאסר, תוך מתן משקל לחוות הדעת של הגורמים המוסמכים השונים, ועוד. בשוקלה את מגוון השיקולים האמורים, אמורה ועדת השחרורים לאזן באורח ראוי בין ההיבט האישי לבין ההיבט הציבורי הכללי; בין משקל נסיבותיו האישיות של האסיר לבין עניינו של הציבור, ולהבטיח מפני הישנות עבירות והפרות חוק.

ובעניינו, נדמה כי הוועדה לא שקלה את כל השיקולים שהיה עליה לשקול, ובמסגרת אותם שיקולים אשר כן נשקלו על ידה, נתנה משקל אך לשיקול האישי של המשיב, תוך שהתעלמה מהאינטרס הציבורי ומהסכנה שעלולה לצמוח משחרורו המוקדם של האסיר.

המשיב מרצה כיום את מאסרו ה-16 (בכניסה שישית), כאמור לתקופה של 6 שנים, לאחר שהורשע, בהתאם להודאתו ובמסגרת הסדר טיעון, ב-10 אישומים שונים, מתוך ה-14 שבכתב האישום המתוקן שיוחס לו ול-8 נאשמים נוספים. במסגרת הסדר הטיעון הורשע המשיב בביצוע עבירות של ניהול ארגון פשיעה ומימון פעולות של ארגון פשיעה; וכן בביצוע עבירות במסגרת ארגון הפשיעה, כגון החזקת מקומות להימורים או להגרלות, איסור הלבנת הון (ובמסגרת זו גם הסתרת מקור הרכוש, חלוקת נכסים כדי להימנע מתשלום מס ועוד) ועבירות אלימות שונות.

בגזר דינו של המשיב צוין, כי היה מעורב בפרשייה שעניינה התאגדות של מספר נאשמים בארגון פשיעה, אשר פעל בתבנית מאורגנת, שיטתית ומתמשכת עד לחשיפה במרץ 2012. במסגרת הארגון חברו הנאשמים יחדיו, כל אחד בהתאם למפורט לגביו בכתב האישום, למטרות פליליות, שכללו, בין היתר, ביצוע עבירות של החזקת מקומות למשחקים אסורים; ארגון הימורים באשדוד ובית-שמש; הלבנת הון; שיבוש מהלכי משפט; הדחה בחקירה; השתלטות עבריינית על הפעלת שירותים בחופי הרחצה באשדוד; עבירות מס; הסתייעות בעובדי ציבור לשימוש לרעה במעמדם ובסמכויותיהם כדי לקדם את פעילותו הפלילית של הארגון; סחיטה בכוח ובאיומים של מהמרים ושחקני משחקים אסורים, כדי שיגיעו

להשתתף במשחקים האסורים שניהלו במקומות שבשליטת הארגון; וסחיטה בכוח ובאיומים של בעלי עסקים באשדוד, על מנת להניעם לשלם לארגון סכומי כסף שונים. בראש ארגון הפשיעה עמד המשיב, הוא הנאשם 1 בכתב האישום, וביחד עם הנאשמים האחרים, שנטלו חלק בארגון הפשיעה, עשו שימוש באמצעים אנושיים, טכנולוגיים, פיננסיים ואחרים, באופן שיש בו כדי לקדם את פעילותו הפלילית של הארגון.

בראש הארגון עמד, כאמור, המשיב, אשר ניהל את הארגון, הנחה את הכפופים לו, כיוון את פעולותיהם, ופיקח על פעילותם במישרין ובעקיפין, הכל במטרה לקדם את פעולותיו הפליליות של הארגון. הוא זה שהוביל את השתלטות הארגון על בתי הימורים בעיר אשדוד ועל תחום מתן השירותים בחופי העיר אשדוד; והוא זה אשר ייסד ערוצי הלבנת הון עבור ארגון הפשיעה. בין היתר תידרך המשיב והפעיל את פעילי הארגון, כך שעמידתו מאחורי הפעילות הפלילית לא תיחשף ברבים ובמיוחד לא תיחשף כלפי חוקרי משטרת ישראל; הוא היה זה שהוביל את השתלטותו העבריינית של ארגון הפשיעה על עסקי מתן שירותים בחופי הרחצה בעיר אשדוד, וזאת תוך ניצול קשריו הפסולים עם עובדי העירייה; תוך שימוש באנשי קש; ותוך הפעלת לחצים לכך שעסקי מתן השירותים למתרחצים בחופי העיר, יוותרו בשליטת ארגון הפשיעה, ושפעילות ארגון הפשיעה בתחום זה לא תופרע על ידי גורמי הפיקוח העירוניים הנוגעים בדבר. חברי הארגון דאגו כל העת לרווחת המשיב ופעלו לפי הנחיותיו לשיבוש חקירות משטרה, אשר ביקשו לברר את מעורבותו של המשיב וזיקתו לאירועים פליליים שנחקרו על ידי משטרת ישראל.

הוועדה, בהחלטתה, לא ייחסה כל משקל שהוא לחומרת העבירות של המשיב, בגינם הוא נותן את הדין, ולמסוכנות הרבה הנשקפת ממנו במידה וישוחרר. די בכך כדי לקבוע כי מדובר בהחלטה החורגת ממתחם הסבירות, שכן לא שקלה את כל השיקולים שהיה עליה לשקול, שלא לומר כי לא איזנה כראוי ביניהם.

אולם, הוועדה גם לא נתנה כל משקל שהוא לעברו הפלילי העשיר ביותר של המשיב, לא לסוג העבירות בהן הורשע ולא לכמותן. ויצוין, כי המשיב הורשע בעבר בביצוע עבירות של הריגה, קשירת קשר לפשע, עבירות בנשק, ניסיון להשחתת גוף, ירי בנשק חם באזור מגורים, הדחה לעדות בכוח ובאיומים, שוד, החזקת סכין שלא כדין, החזקת סמים מסוכנים בין לשימוש עצמי ובין שלא לשימוש עצמי, סחר בסמים מסוכנים, תקיפות שוטרים ועובדי ציבור, בריחה ממעצר, הסגת גבול והתפרצויות, איומים ועוד ועוד. כן, הורשע המשיב בשורה ארוכה של עבירות תעבורה שונות וביניהן נהיגה תחת השפעת סמים או אלכוהול ועבירות נוספות.

הוועדה גם לא ייחסה כל משקל לכך, שהמשיב ריצה בעבר מספר רב ביותר של עונשי מאסר, והדבר לא הרתיעו מלשוב ולבצע עבירות חמורות נוספות. נהפוך הוא, עם השנים הסלימה חומרת מעשי המשיב, כאשר את מאסרו האחרון (בטרם מאסרו הנוכחי) ריצה בגין עבירת הריגה, ואת מאסרו הנוכחי הוא מרצה לאחר שכאמור לעיל, הורשע בניהול ארגון פשיעה.

נוכח חומרת העבירות שעבר המשיב ונוכח התנהלותו לאורך שנים ארוכות וחזרתו לפשע פעם אחר פעם, הנטל המוטל עליו להוכיח כי ניתן ליתן בו אמון ולשחררו שחרור מוקדם בלא שהדבר יפגע בביטחון הציבור - הוא כבד ביותר, נטל שלא עמד בו.

הוועדה אמנם ציינה, כי היא ערה לכך שהמשיב שוחרר בעבר (4 פעמים!) שחרור מוקדם על תנאי, אך גם לעניין זה לא נתנה את המשקל הראוי.

כאמור, המשיב מרצה כיום את מאסרו ה-16 בכניסה שישית לכלא, ובכל פעם ששוחרר בעבר שחרור מוקדם על תנאי (בתאריך 01/01/80, 01/05/90, 20/06/95 ו-27/09/06), לא ניצל את ההזדמנויות שניתנו לו; לא השתלב בכל הליך שיקומי שהוא; ושב לבצע עבירות. הטענה כאילו ממאסרו האחרון השתחרר שחרור מוקדם ללא תכנית, ומכאן שאין לזקוף לחובתו את חזרתו לפשע, אינה מדויקת, שכן גם בעת ששוחרר בפעם הקודמת שחרור מוקדם על תנאי, היה אמור להשתלב בתוכנית שיקומית של רש"א שנבנתה עבורו, ולא עשה כן. ויוער, כי גם לפני אותו שחרור מוקדם טען המשיב, כפי שטען גם הפעם, כי לראשונה בחייו הוא משתתף בקבוצות טיפוליות ומעוניין לשנות את אורחות חייו. אלא, שחצי שנה לאחר שחרורו זה, ולאחר שניתנה לו שוב (בפעם הרביעית, כאמור) הזדמנות פז לשנות דרכיו, הוגשה לוועדת השחרורים בקשה להפקעת רישיונו בשל מידע על פעילות עבריינית בה הוא נוטל חלק. הוועדה אמנם לא ביטלה רישיונו של המשיב, אך זאת בהסתמך על חוות הדעת הסוציאלית שהוגשה בעניינו ובהסתמך על אותה תכנית רש"א, שטען בפניו שלא הייתה. רוצה לומר, כי היום אין זו הפעם הראשונה בה פנוי המשיב, לכאורה, להליך טיפולי בעניינו וכי גם בעבר שוחרר, אף זאת במסגרת תכנית רש"א, לצורך הליך טיפולי, בו לא עמד. ויוער, כי גם אם הייתה נכונה טענת המשיב, כי לא שוחרר בעבר למסגרת טיפולית, עדיין עולה תמיהה, מדוע לא פנה מיוזמתו לקבלת טיפול, לאחר שטען כי הוא מבין ששגה בדרך התנהלותו, וטען אף בפני הוועדה ששחררה אותו בפעם הקודמת, כי הוא מבין שעליו לשנות התנהלות זו וכי זו כוונתו לעתיד לבוא. מיותר לציין, כי את עזרתה של רש"א ניתן לקבל גם שלא במסגרת שחרור מוקדם ממאסר.

יתרה מכך. הוועדה לא נתנה כל משקל שהוא למידעים המודיעיניים הרבים מטעם מטא"ר שהוצגו בפניה, מהם ניתן ללמוד, כי המשיב לא הפסיק את פעילותו הפלילית החמורה, גם לא לאחר שנכלא מאחורי סורג ובריח (ומידעים אלה הוצגו גם לעיונו, והם, ניתן לומר בזהירות ראויה, יותר ממדאיגים). הוועדה גם לא נתנה כל משקל שהוא למידעים המודיעיניים הרבים מטעם השב"ס, שהוצגו בפניה (ובפנינו), מהם ניתן ללמוד, כי התנהגותו של המשיב בכלא אינה ראויה, בוודאי שאינה כזו המצדיקה שחרורו המוקדם. ויוער, כי בשל התנהגותו של המשיב בכלא והמידעים המודיעיניים אודותיו, הוא אינו זוכה לצאת לחופשות, ועתירה שהגיש בעניין זה נדחתה על ידי ביהמ"ש בנובמבר 2015.

אכן, רש"א הכינה תכנית טיפולית עבור המשיב הכוללת שילובו בקהילת "רטורנו", אך עברו הפלילי של המשיב, סוג העבירות בגין הוא נותן את הדין, המידעים אודותיו והתנהגותו במהלך מאסרו, מעידים על מסוכנות רבה הקמה ממנו וכי לא ניתן לאיין מסוכנות זו על ידי תכנית כמו זו שהוצגה. גם המשיב בעצמו מודה, כי לאורך שנים רבות היה מכור לסמים, לאלכוהול ולהימורים, וכי לא עבר כל הליך גמילה מסודר; אף לדבריו, לאחר שנגמל פיסית מהסמים, התמכר להימורים, ובין התכניות השונות שהשתתף בהן בכלא, לא עבר תכנית ספציפית שיכולה להוות תחליף להליך גמילה מסודר ואינטנסיבי, כראוי למי שמכור לסמים, אם לאלכוהול ואם להימורים, על פני עשרות שנים. הקורסים אותם עבר המשיב בין כתלי הכלא, הם רק תחילתו של הליך שיקומי, אותו אמור המשיב, במסוכנותו הרבה, לעבור, לפחות את חלקו הארי, בין כתלי הכלא, ולא להתחילו רק לאחר השחרור.

לאור כל האמור לעיל, אנו מקבלים את העתירה ומורים על ביטול החלטת וועדת השחרורים.

ניתן היום, ט"ז סיוון תשע"ו, 22 יוני 2016, במעמד הצדדים.

אריאל ואגו, שופט

רויטל יפה-כץ, שופטת
סג"נ

יוסף אלון, שופט
נשיא אב"ד